

สังคมไร้เงินสด: จากเศรษฐกิจแบบใช้เงินสดสู่เศรษฐกิจ แบบไร้เงินสดในประเทศไทย*

CASHLESS SOCIETY FROM CASH - BASED TO CASHLESS ECONOMY IN THAILAND

เจษฎา ศรีเพชร

Jassada Septech

มนตรี โสคติยานุรักษ์

Motree Socratyanurak

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

National Institute of Development Administration, Thailand

E-mail: deaw2k@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลง สังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดและเพื่อศึกษาและพัฒนารอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่ได้จากคำนวณโดยใช้การคำนวณของยามานะ จนได้กลุ่มตัวแทนภูมิภาค ละ 400 ตัวอย่าง และกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 2,800 ตัวอย่าง จากนั้นใช้หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มในการพัฒนาจากระบบสังคมเศรษฐกิจแบบใช้เงินสด ไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบไร้เงินสด อันเนื่องมาจากพฤติกรรมจากการใช้บริการทางการเงินที่เปลี่ยนไปตามข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2558 - ปี พ.ศ. 2562 โดยแนวโน้มลดลง การใช้ช่องทางชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดและปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ เพศและอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยผู้วิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 2) การยอมรับเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการจำแนกตามภูมิภาคของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน และ

* Received 21 January 2021; Revised 15 June 2021; Accepted 20 June 2021

สามารถนำปัจจัยที่ที่เกี่ยวข้องมาพัฒนากรอบแนวคิด ซึ่งมีตัวแปรต้นได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ, การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ส่วนตัวแปรตามได้แก่ พฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

คำสำคัญ: สังคมไร้เงินสด, การยอมรับเทคโนโลยี, การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์, พฤติกรรมผู้บริโภค

Abstract

The objectives of this research article were to study the changes. A cashless society from a cash economy to a cashless society in Thailand. Factors related to the cashless society economy and to study Develop a conceptual framework for a cashless society economy. The sample was the population calculated using Yamane's calculation. Until obtaining a representative group, 400 illustrations in each region and 400 examples in Bangkok, totaling 2,800 samples, then used stratified random sampling to reach the representative. The research results are that Thailand is likely to develop from a cash economy society. To a cashless economy, This is due to the changing behavior of financial services according to the data of the Bank of Thailand during 2015 - 2019 with a declining trend. The use of electronic payment channels is likely to increase. It shows a cashless society's economic transition towards a cashless society and related personal factors, including gender and age, occupation, education level, and income correlated with electronic payment behavior. For the regression analysis, the researcher found that 1) factors influencing decision making 2) technology acceptance about Electronic payment behavior By region classification of forecasting equations in raw scores and standardized equations. It can use relevant factors to develop conceptual frameworks, Which have the initial variables including Personal factors, Factors influencing decision making, Adoption, and use of technology. The dependent variables are Electronic payment behavior.

Keywords: The Cashless Society, Technology Acceptance, Electronic Payment, Consumer Behavior

บทนำ

แนวคิดเรื่อง Cashless Society หรือแนวคิดเดิมที่ถูกเรียกว่า Cashless Economy เป็นแนวคิดจากนักเศรษฐศาสตร์ที่ต้องการที่จะทำให้สังคมปราศจากเงินสด หรือสังคมที่ไม่ถือเงินสด ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในปี ค.ศ. 1950 ในปัจจุบัน Electronic Commerce หรือ E-Commerce มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องจากเครื่องมือทางการเงินมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Economides, N., 2001) แต่ความพยายามที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จก็เป็นเรื่องยากจากข้อจำกัดหลายๆ ด้าน (Nicko van Someren, 2002) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการนำพาประเทศเข้าสู่ยุคของ Cashless Society สามารถสรุปได้เป็น 3 ปัจจัยอันได้แก่ 1) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Legal) 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) 3) ปัจจัยทางด้านสังคม (Social) ประเทศไทยการก้าวเข้าสู่ Cashless Society ยังคงต้องการในการสนับสนุนทั้งทางด้านปัจจัยทางกฎหมาย ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและปัจจัยทางด้านสังคม ในการขับเคลื่อนประเทศให้เข้าสู่ Cashless Society อย่างสมบูรณ์เนื่องจากอัตราการใช้เงินสดของประเทศไทยในปัจจุบันมีสัดส่วนถึงร้อยละ 97 แต่สิ่งที่จะทำให้พฤติกรรมการใช้เงินสดเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั้นเปลี่ยนแปลงไป คือ การเพิ่มขึ้นของการใช้สมาร์ทโฟน การที่รัฐบาลและกระทรวงการคลังได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนโดยมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพให้สามารถขับเคลื่อนประเทศต่อไปเพื่อนำพาประเทศเข้าสู่ Cashless Society

จากการศึกษาพบว่าระบบ E - Payment นั้น ยังมีข้อจำกัดอยู่ 2 ประการ คือ 1) คุณสมบัติเฉพาะของค่าเงินสกุลประเทศต่าง ๆ 2) ความต้องการของผู้คนในการใช้เงินสดในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจะลดข้อจำกัดของความต้องการใช้เงินสดของประชาชน คือ การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ Cashless Society และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการใช้งานและประโยชน์ของ พฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากการปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้งาน ซึ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้ไทยสามารถก้าวเข้าสู่ Cashless Society ซึ่งจากการประเมินของนักวิเคราะห์พบว่าประเทศไทยจะเริ่มก้าวเข้าสู่ Cashless Society ในปี พ.ศ. 2563 อย่างเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาการพัฒนารอบแนวคิดเพื่อเข้าใจการทำงานของเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด ความแตกต่างของวิธีการชำระด้วยระบบ Cashless Payment จึงเป็นการก้าวสู่สังคมไร้เงินสด ประโยชน์ของการสร้างประเทศเป็นสังคมไร้เงินสด การอธิบายแนวทางการสร้างเศรษฐกิจแบบไร้เงินสด ผลกระทบของสังคมไร้เงินสดในการปรับเปลี่ยน Cashless Payment บน เศรษฐกิจที่กำลังเติบโตและการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะมีความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะมุ่งไปสู่ Cashless Payment (Kumari, N. & Khanna, J., 2017)

ดังที่กล่าวมาแล้วจึงพอสรุปได้ว่า การศึกษาเรื่องสังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า สร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจของประเทศและเมื่อทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ก็จะสามารถนำมาพัฒนากรอบแนวคิด เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือและแนวทางในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป การศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการใช้เงินสดและช่องทางไร้เงินสด ผ่านระบบธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 ยังศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย โดยการใช้เครื่องมือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้จากคำนวณโดยใช้การคำนวณของยามาเน่ จนได้กลุ่มตัวแทน จำนวน 6 ภูมิภาคในประเทศไทย ภูมิภาค ละ 400 ตัวอย่าง และกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 2,800 ตัวอย่าง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาพัฒนากรอบแนวคิด และปัจจัยพยากรณ์ การทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและพัฒนารอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการนำข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 มาวิเคราะห์แนวโน้มทางสถิติ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างและประชากรจำนวน 2,800 ตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการรวบรวมและใช้สถิติทางคณิตศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น Khan, J. & Craig-Lees, M. ได้ทำการศึกษารายละเอียดด้วยระบบ E - Payment พบว่าการชำระเงินด้วย Mobile Phone เป็นการชำระเงินที่ง่ายและรวดเร็ว (Khan, J. & Craig-Lees, M., 2009), Baddeley, M. ได้ ทำการศึกษาพบว่าการพัฒนานวัตกรรมอิเล็กทรอนิกส์เครื่องมือทางการเงินสามารถเปลี่ยนเศรษฐกิจโดยการยกระดับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต (Baddeley, M., 2004), Allen, H. ทำการศึกษาพบว่า

การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์แม้ว่าจะมีปริมาณการทำธุรกรรมน้อยในปัจจุบัน แต่ก็มีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างมีนัยสำคัญ (Allen, H., 2003), Chen, Y. ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในการเลือกการทำธุรกรรม (Chen, Y., 2015), Garg, P. & Panchal, M. ได้ทำการศึกษาเรื่อง Study on introduction of cashless economy in India 2016 (Garg, P. & Panchal, M., 2016), Garcia-Swartz, D. et al. ได้ทำการศึกษาต้นทุนและประโยชน์จากการชำระด้วยเครื่องมือที่แตกต่างกัน เป็นต้น เพื่อสรุปความเชื่อมโยงของข้อมูลต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ (Garcia-Swartz, D. et al., 2007)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนด วิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างและประชากร เครื่องมือที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจจากเศรษฐกิจพื้นฐานเงินสดเป็น เศรษฐกิจแบบไร้เงินสด ในประเทศไทย โดยทำการศึกษาข้อมูลจำนวน 2 ส่วน ซึ่งข้อมูลส่วนที่ 1 มาจากธนาคารแห่งประเทศไทยที่ทำกำรบันทึกจำนวนครั้ง (Transaction) การทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการเงิน และปริมาณเม็ดเงินที่ไหลเวียนในระบบธนาคาร แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณโดยผู้วิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 - 2562 และข้อมูลส่วนที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่ได้จากคำนวณโดยใช้การคำนวณของยามาเน่ จากนั้นใช้หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคำนวณโดยใช้การคำนวณของยามาเน่ ประกอบด้วย 1) กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง 2) ภาคเหนือ 9 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง 4) ภาคกลาง 21 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง 5) ภาคตะวันออก 7 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง 6) ภาคตะวันตก 5 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง 7) ภาคใต้ 14 จังหวัด จำนวน 400 ตัวอย่าง รวม 2,800 ตัวอย่าง หลังจากที่ได้สัดส่วนแล้ว ได้ใช้วิธีการส่งเครื่องมือหรือแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ผ่านการส่งเครื่องมือหรือแบบสอบถามทางไปรษณีย์และระบบสารสนเทศ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางกระบบออนไลน์ โดยใช้ช่องทางการส่งเครื่องมือผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดตัวแปรที่นำมาวิจัยในครั้งนี้เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจนได้ตัวแปรสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ตัวแปรประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการวัดพฤติกรรมของประชากรที่กำหนดด้วยลักษณะทางกายภาพ, การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นการวัดการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีของประชากร, การยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการวัด

การยอมรับของประชากรที่เกิดขึ้นกับการใช้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการวัดพฤติกรรมของประชากร ที่กำหนดด้วยลักษณะทางกายภาพ สร้างมาจากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.866

ตอนที่ 3 การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นการวัดการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีของประชากร สร้างมาจากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.876

ตอนที่ 4 การยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการวัดการยอมรับของประชากรที่เกิดขึ้นกับการใช้บริการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ สร้างมาจากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.863

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสร้างมาจากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.868

และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งสร้างมาจากการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและรวบรวม จำนวน 3,200 ฉบับ โดยแบ่งเป็นเอกสารโดยการจัดส่งทางไปรษณีย์ และแบบสอบถามออนไลน์ โดยการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางสื่อออนไลน์ โดยรวบรวมกลับมาได้ 2,850 ฉบับ นำมาวิเคราะห์จำนวน 2,800 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงทำการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องเพื่อข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและถูกต้องสำหรับนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูล ส่วนที่ 1 จากธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 - 2562 มาคำนวณโดยผู้วิจัยด้วยสถิติทางคณิตศาสตร์และกราฟ และ

ข้อมูล ส่วนที่ 2 จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงพรรณนาและอธิบาย จากข้อมูลทางสถิติและสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งแสดงค่าความสัมพันธ์โดยสถิติคณิตศาสตร์

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ และพฤติกรรมการใช้ e-payment

ตอนที่ 3 การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ และพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้ e-payment

ตอนที่ 4 การยอมรับเทคโนโลยี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้ e-payment

ตอนที่ 5 ปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดย การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงสังคมไร้เงินสดจากเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งคำนวณโดยผู้วิจัยพบว่า มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณกระแสเงินสดที่ไหลเวียน ค่าเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ของกระแสเงินสดในระบบการเงิน ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2562 พบว่ามีอัตราเติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จะมีการเติบโต ร้อยละ 5 ในทุก ๆ ปี ซึ่งได้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 พบว่าแนวโน้มการใช้บริการทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านระบบธนาคารที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ การโอนเงินภายในธนาคารเดียวกัน (Direct Credit), การหักเงินจากบัญชีภายในธนาคารเดียวกัน (Direct Debit), การโอนเงินข้ามธนาคาร (ITMX Bulk Payment), การโอนเงินภายในธนาคาร (รวมการชำระสินค้าและบริการ), การโอนเงิน/ชำระสินค้าผ่านเครื่อง ATM เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและแนวโน้มการใช้บริการทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านระบบธนาคารที่มีแนวโน้มลดลง ได้แก่ การโอนเงิน

รายย่อยข้ามธนาคารผ่านเครื่องเอทีเอ็มและการโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคารผ่านสาขา มีแนวโน้มการใช้บริการลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

จากแนวโน้มดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเห็นได้ชัด อันแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากสังคมที่มีการใช้เงินสดไปสู่รูปแบบทางสังคมที่มีการใช้รูปแบบอื่น ๆ ในการชำระสินค้าและบริการหรือเศรษฐกิจสังคมแบบไร้เงินสด

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจแบบการใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2,800 ตัวอย่าง เป็นเพศชาย จำนวน 1,601 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 56.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 1,199 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43.50

ด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง 3 ลำดับแรก พบว่า ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท จำนวน 880 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 31.40 ข้าราชการ จำนวน 512 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 18.31 และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 687 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 24.57

ด้านการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 1226 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43.78 และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามต่ำสุด คือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 15 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.47

ผู้ตอบมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชุมชนเมืองหรือเทศบาล จำนวน 2,364 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 84.44 และมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตชุมชนเมืองหรือชนบท จำนวน 436 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 15.56

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด ไปสู่เศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดพบว่า

ปัจจัยที่ 1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .733) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพจิตใจ (Psychological Condition) ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .777) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ลักษณะทางกายภาพ (Physiological Condition) ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .766) ซึ่งทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง ที่กล่าวถึงพฤติกรรมการตัดสินใจของประชากรที่ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพ จิตวิทยา รวมถึงสังคมอันเป็นสิ่งที่กำหนดกระบวนการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังมีจิตวิทยาขั้นพื้นฐานที่ทำให้เข้าใจว่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการตัดสินใจ

ปัจจัยที่ 2 ความสัมพันธ์ของการยอมรับเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พฤติกรรมในการสนใจ (Behavior Intention to Use) ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .809) และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของกลุ่มตัวอย่างด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อิทธิพลของตัวแปรภายนอก (External Variable) ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .821) ซึ่งทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง อันเนื่องมาจากการขับเคลื่อน

พฤติกรรมที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะเชื่อว่าเทคโนโลยีจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม และสามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงพฤติกรรมและการใช้เทคโนโลยี โดยสามารถนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาอธิบายได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยี ความเชื่อของแต่ละบุคคลถึงเทคโนโลยีที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ แรงจูงใจภายนอก ความคาดหวัง และข้อดีของนวัตกรรม ที่ได้ทำการศึกษาโดยพบปัจจัยเสริมในเรื่องของปัจจัยเพศ อายุ และประสบการณ์ โดยส่งผลโดยตรงต่อ 1) Facilitating Conditions: FC, 2) Hedonic Motivation: HM, 3) Price Value: PV, 4) Habit: H

ปัจจัยที่ 3 ความสัมพันธ์ของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ของประชากรและกลุ่มตัวอย่างเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยี (Hedonic Motivation: HM) ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .863) และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มตัวอย่างด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สิ่งที่มีประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป (Price Value: PV) ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .834) ซึ่งทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง

ปัจจัยที่ 4 ความคิดเห็นต่อทฤษฎีพฤติกรรมการใช้ E - Payment จากการศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อทฤษฎีพฤติกรรมของผู้บริโภคของกลุ่มตัวอย่างเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .740) และปัจจัยที่มีผลต่อทฤษฎีพฤติกรรมของผู้บริโภคของกลุ่มตัวอย่างด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .804) ซึ่งทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง ซึ่งเป็นไปตาม ทฤษฎีพฤติกรรมของผู้บริโภคที่กล่าวถึงแรงกระตุ้นหรือเหตุจูงใจที่ทำให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ต้องการสินค้าหรือบริการ โดยมี การเริ่มต้นจากสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ซึ่งมีหน้าที่กระตุ้นหรือดึงดูดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ให้เกิดความต้องการในตัวสินค้าหรือบริการผ่านทางความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's Response) ทั้งนี้ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ จะเปรียบเสมือนกล่องดำ (Black Box) ซึ่งทั้งผู้ซื้อและผู้ขายไม่สามารถคาดเดาได้ จุดเริ่มต้นของแบบจำลองนี้จะมีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ให้เกิดความต้องการก่อนแล้วจึงเกิดการตอบสนอง (Response) ความต้องการนั้นตามมา

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

จากการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ E - Payment ซึ่งประกอบด้วย อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมในการใช้ E - Payment ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ พฤติกรรมในการ

การใช้ E - Payment ความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี กับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการในการใช้ E - Payment มีความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการยอมรับเทคโนโลยี กับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการในการใช้ E - Payment มีความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จึงพอสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ, ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการในการใช้ E - Payment

เมื่อผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่ามีตัวแปรอิสระบางตัวสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงต้องตั้งสมมติฐานใหม่ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดที่เหมาะสมจะนำมาใช้พยากรณ์ยอดขาย ในที่นี้จะตั้งทุกตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (p2) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กรุงเทพมหานคร ปัจจัย การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (p2) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 52.4 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .230 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.406 + .168 p2 + .419 p3$$

$$\text{สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ } Zr = .229 Z2 + .531 Z3$$

ภาคเหนือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 93.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .188 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = -.128 + .103 p_1 + .900 p_3$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z_r = .094 Z_1 + .891 Z_3$

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (p2) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 70 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .209 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = -1.208 + .443 p_1 - 2.431 p_2 + 3.327 p_3$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z_r = .147 Z_1 - 1.019 Z_2 + 1.271 Z_3$

ภาคกลาง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (p2) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 76 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .174 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = .452 + .273 p_1 + .128 p_2 + .522 p_3$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z_r = .393 Z_1 + .161 Z_2 + .662 Z_3$

ภาคตะวันออก ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 44.5 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .551 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = .737 + .752 p_3$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z_r = .653 Z_3$

ภาคตะวันตก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (p2) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมการในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 91.5 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .232 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = .015 p_1 + .237 p_2 + .761 p_3$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z_r = .014 Z_1 + .228 Z_2 + .723 Z_3$

ภาคใต้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) การยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองตัวร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 92.7 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) .247 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = .235 p_1 + .766 p_3$$

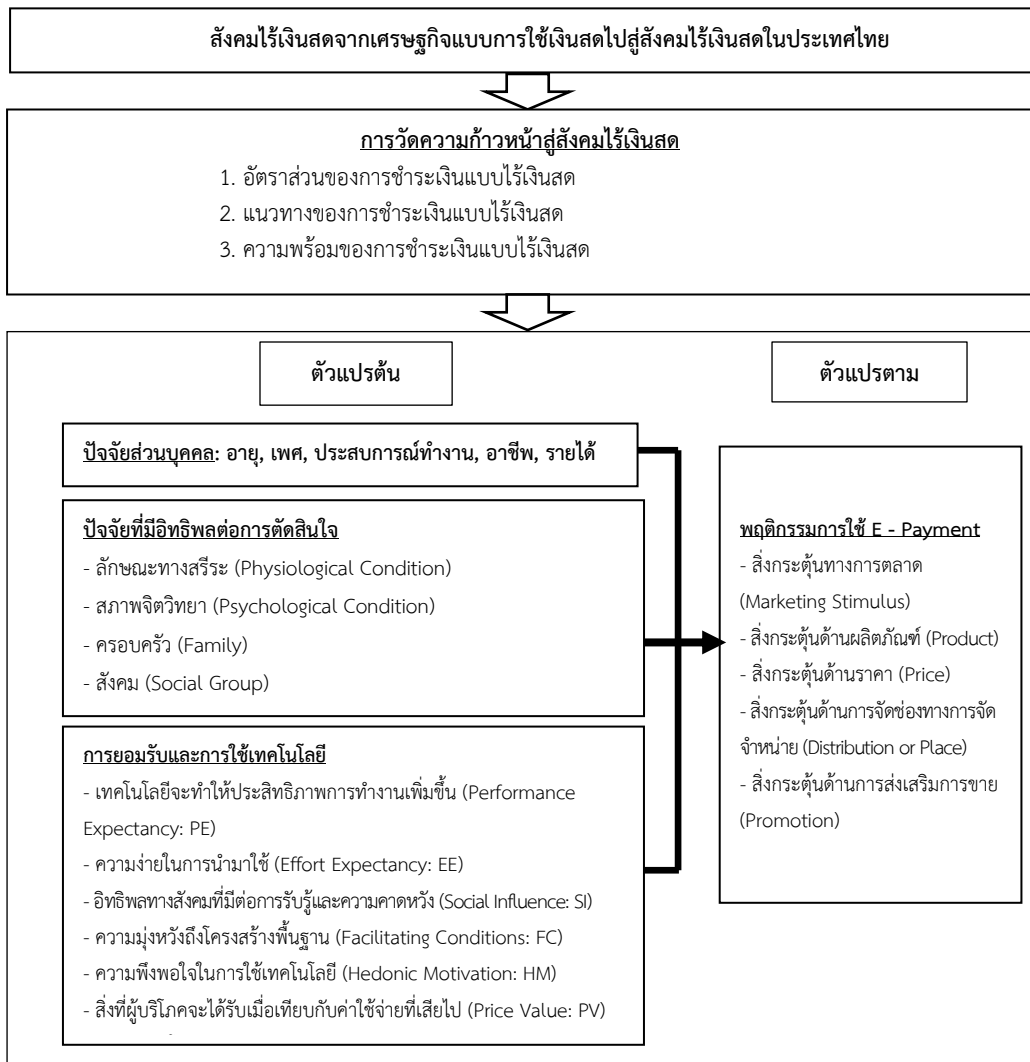
$$\text{สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ } Z_r = .204 Z_1 + .786 Z_3$$

3. การพัฒนากรอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานของสังคมไร้เงินสดประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล, ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ, ความสัมพันธ์ของการยอมรับเทคโนโลยีและความสัมพันธ์ของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ ซึ่งการวัดความก้าวหน้าของสังคมไร้เงินสด ประกอบด้วย 1) อัตราส่วนของการชำระเงินแบบไร้เงินสด 2) แนวทางของการชำระเงินแบบไร้เงินสด 3) ความพร้อมของการชำระเงินแบบไร้เงินสด และการพิจารณาปัจจัยในระดับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสังคมไร้เงินสด ประกอบด้วย 3.1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 3.2) การยอมรับเทคโนโลยี 3.3) การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยสามารถเขียนเป็นสมการประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการใช้ E - Payment ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) และการยอมรับเทคโนโลยี (p3) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมในการใช้ E - Payment ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้งสองร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมในการใช้ E - Payment ได้ร้อยละ 92.8 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E.est) 0.226 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = -.114 + .135 p_1 + .909 p_3$$

$$\text{สมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ } Z_r = .116 Z_1 + .878 Z_3$$

และสามารถกรอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานของสังคมไร้เงินสดประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (p1) และการยอมรับเทคโนโลยี (p3) ส่งผลต่อพฤติกรรมในการใช้ E - Payment ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1: จากการวิจัยในขั้นต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านระหว่าง สังคมที่มีการใช้เงินสด ไปสู่สังคมที่ไม่มีการใช้เงินสด จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบธนาคาร พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันแสดงให้เห็นพฤติกรรมของประชาชน ในการทำธุรกรรมผ่านระบบธนาคารมากขึ้นแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจจากสังคมใช้เงินสด ไปสู่เศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดในประเทศไทย

ซึ่ง Thomas, H. et al. ซึ่งได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงจาก Cash - Base Economic ไปสู่ Cashless - Base Economic ประสิทธิภาพพลไกการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการพิจารณาอัตราส่วนระหว่างการชำระเงินสินค้าด้วยเงินสดและการไม่ใช้เงินสดของผู้บริโภค ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนนี้เป็นการก้าวกระโดดในช่วง 5 ปีที่พบว่าเนื่องจากปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเลือกช่องทางการชำระ สินค้าและบริการระหว่าง การใช้เงินสดและการไม่ใช้เงินสด (Thomas, H. et al., 2013) นอกจากนี้การชำระเงินด้วยระบบ E - Payment พบว่าการชำระเงินด้วย Mobile Phone เป็นการชำระเงินที่ง่ายและรวดเร็ว (Khan, J. & Craig-Lees, M., 2009) การพัฒนานวัตกรรมอิเล็กทรอนิกส์เครื่องมือทางการเงินสามารถเปลี่ยนเศรษฐกิจโดยการยกระดับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต (Baddeley, M., 2004) การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์แม้ว่าจะมีปริมาณการทำธุรกรรมน้อยในปัจจุบัน แต่ก็มีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างมีนัยสำคัญในการใช้งาน (Allen, H., 2003) นอกจากนี้ การถดถอยของการใช้เงินสด โดยเฉพาะเงินสดที่หมุนเวียนอยู่ในระบบ ในประเทศส่วนมากไม่ได้ลดลง แต่ความต้องการใช้เงินสดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องในเศรษฐกิจขั้นสูง (Bech, M. L. et al., 2018) สิ่งที่สำคัญในกระบวนการ Cashless Society จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าไม่มีเคลือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี (Chaudhary, T., 2017)

ประเด็นที่ 2: ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสด (Cashless - Base Economic) ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ, เพศ, ประสบการทำงาน, อาชีพ, รายได้ เป็นต้น (Khan, J. & Craig-Lees, M., 2009) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่ง อุดุลย์ จาตุรงค์กุล ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งกล่าวถึงผู้บริโภคจะมีการตัดสินใจอย่าง เป็นกระบวนการมาก่อน กระบวนการในการ พิจารณาตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และการยอมรับเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงจาก Cash - Base Economic ไปสู่ Cashless - Base Economic (อูดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2539) และ Davis, F. D. ทำการศึกษาการยอมรับความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาจากทฤษฎีการกระทำตาม หลักเหตุและผล (The theory of Reasoned Action หรือ TRA) ทฤษฎีของ TAM สามารถใช้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Davis, F. D., 1989)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการตัดสินใจและการเลือกใช้ช่องทางการชำระเงินสินค้าและบริการ ตามความน่าเชื่อถือของช่องทางการชำระเงิน ดังนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือในเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับช่องทางการชำระเงินสินค้าและบริการ ตลอดจนในภาครัฐ ควรส่งเสริมและสร้างภาวะที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อสร้างการตัดสินใจในการ

ใช้ช่องทางการชำระสินค้าและบริการ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านจากสังคมใช้เงินสดไปสู่สังคมไร้เงินสดในประเทศไทย และสามารถกรอบแนวคิดการทำงานของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมไร้เงินสดพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานของสังคมไร้เงินสดประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล, มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (ρ_1) และการยอมรับเทคโนโลยี (ρ_3) ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ E - Payment

เอกสารอ้างอิง

- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Allen, H. (2003). Innovations in retail payments: e-payments:e-payment. Bank of England Quarterly Bulletin, 43(4), 428-438.
- Baddeley, M. (2004). Using e-cash in the new economy: An economic analysis of micro-payment systems. Journal of Electronic Commerce Research, 5(4), 239-253.
- Bech, M. L. et al. (2018). Payments are a-changin' - but cash still rules. Retrieved March 11 , 2020, from https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1803g.pdf
- Chaudhary, T. (2017). The critical analysis of cashless transaction. International Journal of Commerce and Management Research, 3(3), 92-94.
- Chen, Y. (2015). Exploring Consumers' Payment Behaviours at Completing Micro-Transactions with Vending Machines in Sweden. In Disciplinary Domain of Humanities and Social Sciences, Faculty of Social Sciences, Department of Informatics and Media, Human-Computer Interaction. Uppsala university.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. MIS quarterly, 13(3), 319-340.
- Economides, N. (2001). The impact of the Internet on financial markets. Journal of Financial Transformation, 1(1), 8-13.
- Garcia-Swartz, D. et al. (2007). Further thoughts on the cashless society: A reply to Dr. Shampine. Review of network economics, 6(4),509-524.
- Garg, P. & Panchal, M. (2016). Study on Introduction of Cashless Economy in India 2016: Benefits & Challenge's. Journal of Business and Management, 19(4), 116-120.
- Khan, J. & Craig-Lees, M. (2009). Cashless transactions: perceptions of money in mobile payments. International Business & Economics Review, 1(1), 24-30.

- Kumari, N. & Khanna, J. (2017). Cashless payment: A behavioural change to economic growth. *Qualitative and Quantitative Research Review*, 2(2), 84-90.
- Nicko van Someren. (2002). The practical problems of implementing Micromint. In Syverson P. (eds) *Financial Cryptography. FC 2001. Lecture Notes in Computer Science*. Springer, Berlin, Heidelberg.
- Thomas, H. et al. (2013). MasterCard Advisors' Cashless Journey The global journey from cash to cashless. Retrieved March 11 , 2020, from https://newsroom.mastercard.com/wp-content/uploads/2013/09/Cashless-Journey_WhitePaper_FINAL.pdf